

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

8 päivänä joulukuuta 2011*

Asiassa C-386/10 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla 29.7.2010 tehdystä valituksesta,

Chalkor AE Epexergasias Metallon, kotipaikka Ateena (Kreikka), edustajanaan I. Forrester, QC,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään E. Gippini Fournier ja S. Noë, avustajanaan barrister B. Doherty, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: englantia.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.N. Cunha Rodrigues sekä tuomarit U. Löhmus, A. Rosas (esittelevä tuomari), A. Ó Caoimh ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: E. Sharpston,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.5.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Chalkor AE Epexergias Metallon (jäljempänä Chalkor) vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan Euroopan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-21/05, Chalkor vastaan komissio, 19.5.2010 antaman tuomion (Kok., s. II-1895 jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla kyseinen tuomioistuin hylkäsi osittain kanteen, jolla vaadittiin valittajalle [EY 81] artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/E-1/38.069 – Kupariset vesi- ja viemäriputket) 3.9.2004 tehdyn komission päätöksen K(2004) 2826 (jäljempänä riidanalainen päätös) 2 artiklan d alakohdassa määrätyn sakon peruuttamista tai sen määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 6.2.1962 annetun neuvoston [EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäisen täytäntöönpanoasetuksen N:o 17 (EYVL 1962, 13, s. 204) 15 artiklan 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 laskentayksikköä taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta

- a) rikkovat [EY 81] artiklan 1 kohtaa tai [EY 82] artiklaa; taikka
- b) rikkovat jotakin 8 artiklan 1 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.”

- 3 Asetus N:o 17 kumottiin ja korvattiin perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1), jota sovelletaan 1.5.2004 lähtien.

4 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta

a) rikkovat perustamissopimuksen 81 artiklan tai 82 artiklan määräyksiä; – –

– –

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

– –

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto.”

5 Saman asetuksen 31 artiklassa säädetään seuraavaa:

”[Unionin] tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon. Se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.”

- 6 Komission tiedonannon, jonka otsikkona on ”Suuntaviivat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa” (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä suuntaviivat) ja jota sovellettiin riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä, johdanto-osassa todetaan seuraavaa:

”Näissä suuntaviivoissa esitettyjen periaatteiden tarkoituksena on varmistaa komission päätösten avoimuus ja objektiivisuus suhteessa yrityksiin kuin myös [unionin] tuomioistuimeen; samalla vahvistetaan lainsäätäjän komissiolle jättämä liikkumavara harkintavallalle, jonka perusteella komissio voi määrätä sakoksi enintään 10 prosenttia yrityksen kokonaisliikevaihdosta. Tätä liikkumavaraa on kuitenkin sovellettava yhtenäisen ja syrjimättömän politiikan linjan mukaisesti, joka vastaa kilpailusääntöjen rikkomisen estämiselle asetettuja tavoitteita.

Sakon uusi laskutapa perustuu tästedes jäljempänä esitettyyn kaavaan, joka pohjautuu perusmäärään, jota korotetaan raskauttavien olosuhteiden perusteella ja alennetaan lieventävien olosuhteiden perusteella.”

- 7 Suuntaviivojen 1 kohdan mukaan ”perusmäärä määritetään rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella. Ne ovat ainoat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa vahvistetut perusteet”.
- 8 Suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan mukaan rikkomisen vakavuutta koskevan kriteerin mukaisessa arvioinnissa on otettava huomioon rikkomisen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja asian kannalta merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden laajuus. Rikkomiset jaetaan kolmeen luokkaan: vakava vähäisempiin, vakaviin ja erittäin vakaviin rikkomisiin.

- 9 Suuntaviivojen mukaan erittäin vakavia rikkomisia ovat muun muassa niin sanotut hintakartellit tai markkinoiden jakaminen horisontaalisin rajoituksin. Mahdollinen sakon perusmäärä on ”yli 20 miljoonaa [euroa]”. Suuntaviivoissa ilmaistaan tarve vaihdella tätä sakon perusmäärää, jotta voidaan ottaa huomioon rikkomisen laatu, rikkomiseen syyllistyneiden todellinen taloudellinen kapasiteetti aiheuttaa vahinkoa muille talouden toimijoille ja erityisesti kuluttajille, sakon varoitettava vaikutus sekä yritysten oikeudellinen ja taloudellinen tieto ja infrastruktuurit, jotka antavat niille mahdollisuuden arvioida paremmin toimintaansa mahdollisesti liittyviä rikkomisia. Suuntaviivoissa todetaan lisäksi, että jos rikkomiseen syyllistyy useita yrityksiä, voi olla tarpeen ottaa huomioon rikkomisten tapauskohtainen painoarvo ja siten kunkin yrityksen rikkomisen todellinen vaikutus kilpailuun erityisesti, kun samanlaisiin rikkomisiin syyllistyneet yritykset ovat huomattavan erikokoisia.
- 10 Rikkomisen keston perusteella suuntaviivoissa erotetaan toisistaan yleensä alle vuoden kestävä lyhytaikainen rikkominen, yleensä yhdestä viiteen vuotta kestävä keskipitkän ajan kestävä rikkominen ja pitkäaikainen rikkominen, jonka kesto on yleensä yli viisi vuotta. Suuntaviivojen mukaan viimeksi mainituille rikkomisille voidaan vahvistaa 10 prosentin lisämäärä kutakin vuotta kohden rikkomisen vakavuuden perusteella määrätystä määrästä. Lisäksi suuntaviivoissa säädetään pitkäaikaisia rikkomisia koskevasta tiukennetusta sakon määrän korottamisesta, jotta kilpailusääntöjen rikkojia rangaistaisiin tehokkaasti sellaisista rajoituksista, jotka ovat aiheuttaneet jatkuvia haitallisia vaikutuksia kuluttajille, ja jotta niitä kannustettaisiin ilmoittamaan rikkomisesta tai toimimaan yhteistyössä komission kanssa.
- 11 Suuntaviivojen 2 kohdan mukaan sakon perusmäärää voidaan korottaa raskauttavien olosuhteiden perusteella, kuten esimerkiksi sillä perusteella, että sama yritys tai samat yritykset syyllistyvät uudelleen samanlaatuiseen rikkomiseen. Suuntaviivojen 3 kohdan mukaan sakon perusmäärää voidaan alentaa lieventävien olosuhteiden perusteella, kuten esimerkiksi sillä perusteella, että yritys on passiivinen tai se on ainoastaan seurailijan asemassa rikkomisen toteuttamisessa tai on jättänyt käytännössä soveltamatta kilpailusääntöjen vastaisia sopimuksia tai menettelytapoja taikka on tehnyt todellista yhteistyötä menettelyissä, jotka koskevat sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission

tiedonannon (EYVL 1996, C 207, s. 4; jäljempänä yhteistyötiedonanto) soveltamisalaan kuulumattomia tapauksia.

- 12 Suuntaviivat korvattiin 1.9.2006 alkaen suuntaviivoilla asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta (EUVL 2006, C 210, s. 2).
- 13 Yhteistyötiedonannossa määritellään ne edellytykset, joilla komission kanssa tämän suorittamissa kartelleja koskevissa tutkimuksissa yhteistyössä olleet yritykset voidaan vapauttaa sakoista tai niille määrättyjä sakkoja voidaan lieventää. Yhteistyötiedonannon B kohdan mukaan muun muassa sellaisen yrityksen, joka ilmoittaa komissiolle kartellista, ennen kuin komissio on päättänyt aloittaa tutkimuksen tilanteessa, jossa komissiolle ei jo ole riittäviä todisteita ilmoitetun kartellin olemassaolon todistamiseksi, tai joka ensimmäisenä esittää ratkaisevaa näyttöä kartellin olemassaolosta, sakon määrää alennetaan vähintään 75 prosentilla tai sakko voidaan jättää kokonaan määräämättä. Yhteistyötiedonannon D kohdan mukaan yritykselle voidaan myöntää 10–50 prosentin alennus sakkojen määrään muun muassa silloin, jos se toimittaa komissiolle ennen vastalauseiden tiedoksi antamista tietoja, asiakirjoja tai muita todisteita, jotka auttavat rikkomisen todistamisessa.
- 14 Yhteistyötiedonanto korvattiin 14.2.2002 alkaen komission tiedonannolla sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa (EYVL 2002, C 45, s. 3). Komissio sovelsi kuitenkin nyt käsiteltävässä asiassa yhteistyötiedonantoa, koska asianomaiset yritykset ottivat komission kanssa yhteistyötä tehdessään huomioon mainitun yhteistyötiedonannon.

Asian tausta

- 15 Chalkor on Kreikan lain mukaan perustettu yhtiö, joka on noteerattu Ateenan pörsissä (Kreikka). Chalkor osallistui muiden kuparista ja kupariseoksista valmistettujen puolivalmiiden tuotteiden valmistajayritysten kanssa kartelliin, joka koski hinnoista sopimista, markkinoiden jakamista ja luottamuksellisten tietojen vaihtamista kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla.
- 16 Tarkastuksensa ja tutkimuksensa suorittuaan komissio teki 3.9.2004 riidanalaisen päätöksen, jonka tiivistelmä julkaistiin 13.7.2006 Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL L 192, s. 21).
- 17 Komissio totesi riidanalaisen päätöksen 458 ja 459 perustelukappaleessa, että kyseessä oleva kilpailusääntöjen rikkominen ilmeni kolmella erillisellä mutta toisiinsa liittyvällä tavalla. Kartellin ensimmäinen osa muodostui tietyyppisten yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien ”SANCO-tuottajien” välisistä järjestelyistä (jäljempänä SANCO-järjestelyt). Kilpailusääntöjen rikkomisen toinen osa käsitti muovitetujen kuparisten vesi- ja viemäriputkien ”WICU- ja Cuprotherm-tuottajien” väliset järjestelyt (jäljempänä WICU- ja Cuprotherm-järjestelyt). Kartellin kolmas osa koski laajemman yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien tuottajien ryhmän piirissä tehtyjä järjestelyjä (jäljempänä laajennetut eurooppalaiset järjestelyt).
- 18 Riidanalaisen päätöksen 216 perustelukappaleen mukaan Chalkor osallistui laajennettujen eurooppalaisten järjestelyjen muodostamaan kartelliin ja tähän kartelliin osallistui alun perin viisi osapuolta (jäljempänä viiden jäsenen ryhmä). Kyseisestä perustelukappaleesta käy ilmi, että se jälkeen, kun mukaan tuli Chalkor ja kolme muuta yritystä, tämän ryhmän osallistujamäärä oli yhdeksän (jäljempänä yhdeksän jäsenen ryhmä). Komission mukaan nämä viisi ja yhdeksän osapuolta yrittivät

vakauttaa yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoita käyttämällä hyväkseen tietyn viitevuoden markkinaosuuksia määrittäessään tavoitteita tuleville markkinaosuuksille. Komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 192 perustelukappaleessa, että osapuolet sopivat arkaluonteisten tietojen vaihdosta, markkinaosuuksien jakamisesta, myyntimäärien seurannasta, ”markkinajohtajamekanismista” sekä hintojen yhteensovittamisesta, johon sisältyvät hinnastot, ”hintaryhmien” soveltaminen ja alennukset.

- 19 Chalkorin rikkomisen kestosta komissio totesi riidanalaisen päätöksen 597 perustelukappaleessa, että kyseinen kilpailusääntöjen rikkominen alkoi viimeistään 29.8.1989 ja päättyi syyskuussa 1999.
- 20 Komissio määräsi riidanalaisessa päätöksessä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan sekä asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan nojalla sakkoja. Se vahvisti sakkojen määrän soveltamalla suuntaviivoissa määriteltyä menetelmää.
- 21 Komissio otti huomioon rikkomisen laadun, sen todellisen vaikutuksen markkinoihin, asian kannalta merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden laajuuden ja näiden markkinoiden koon ja katsoi tällä perusteella, että kyseiset yritykset olivat syyllistyneet erittäin vakavaan kilpailusääntöjen rikkomiseen.
- 22 Komissio yksilöi riidanalaisessa päätöksessä neljä ryhmää, joiden se katsoi kuvastavan yritysten suhteellista merkitystä kyseessä olevassa kilpailusääntöjen rikkomisessa. Valittaja kuului neljänteen ryhmään.

- 23 Riidanalaisen päätöksen 683 perustelukappaleesta käy ilmi, että markkinaosuudet määritettiin sen liikevaihdon perusteella, jonka kukin kilpailusääntöjen rikkoja sai vesi- ja viemäriputkien myynnistä yhdistetyillä yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien ja muovitettujen kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla. Kuten päätöksen 692 perustelukappaleesta käy ilmi, täten niiden yritysten, jotka eivät myyneet WICU- ja Cuprotherm-putkia, markkinaosuudet laskettiin jakamalla niiden yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien liikevaihto yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien ja muovitettujen kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoiden yhteenlasketulla koolla.
- 24 Komissio vahvisti Chalkorin sakon laskentapohjaksi 9,8 miljoonaa euroa. Kuten muidenkin yritysten osalta, se korotti sakon laskentapohjaa 10 prosenttiyksiköllä kultakin kokonaiselta rikkomisvuodelta ja 5 prosenttiyksiköllä kultakin kuuden kuukauden pituiselta tai sitä pidemmältä mutta alle vuoden pituiselta lisäajanjaksolta. Koska Chalkor osallistui kartelliin kahdentoista kuukauden ajan, sen sakon laskentapohjaa, jonka määrä oli 9,8 miljoonaa euroa, oli korotettava 10 prosentilla, eli laskentapohjaksi oli vahvistettava 10,78 miljoonaa euroa.
- 25 Komissio alensi Chalkorin sakon määrää yhteistyötiedonannon D kohdan nojalla 15 prosentilla. Sakon lopullinen määrä oli siis 9,16 miljoonaa euroa.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 26 Valittaja esitti kanteensa tueksi unionin yleisessä tuomioistuimessa kuusi kanneperustetta, joiden mukaan sitä, että se oli pakotettu osallistumaan kartelliin, ei ollut otettu huomioon, sakon laskentapohja oli vahvistettu virheellisesti, sakon laskentapohjaa oli korotettu virheellisesti rikkomisen keston perusteella, lieventäviä olosuhteita ei ollut

otettu huomioon, yhteistyötiedonantoa oli sovellettu virheellisesti ja sakon määrä oli suhteettoman suuri.

- 27 Ennen valittajan esittämien kanneperusteiden tutkimista unionin yleinen tuomioistuim muistutti valituksenalaisen tuomion 61–64 kohdassa komission kilpailun alalla tekemien päätösten tuomioistuINVALVONTAA koskevista periaatteista.
- 28 Toisen kanneperusteen arvioinnin yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei komissio kuitenkaan ollut tutkinut sitä, syyllistyykö kilpailusääntöjen rikkoja, joka osallistuu ainoastaan yhteistoimintajärjestelyn yhteen osaan, asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla vähemmän vakavaan rikkomiseen kuin kilpailusääntöjen rikkoja, joka osallistuu saman yhteistoimintajärjestelyn kaikkiin osiin. Tämä kysymys oli nyt käsiteltävässä asiassa erityisen tärkeä, sillä valittaja osallistui ainoastaan laajennettuihin eurooppalaisiin järjestelyihin, eikä sen katsottu olleen vastuussa kartellin kahdesta muusta osasta eli SANCO-järjestelyistä sekä WICU- ja Cuprotherm-järjestelyistä. Tämän vuoksi unionin yleinen tuomioistuin alensi sakon määrää 10 prosentilla.
- 29 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi muut valittajan esittämät kanneperusteet.

Asianosaisten vaatimukset ja menettely unionin tuomioistuimessa

- 30 Chalkor vaatii, että unionin tuomioistuin
- kumoaa kokonaan tai osittain valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään Chalkorin vaatimus riidanalaisen päätöksen 1 artiklan kumoamiseksi

- kumooa Chalkorille määrätyn sakon tai alentaa olennaisesti sen määrää taikka toteuttaa muut asianmukaiset toimenpiteet ja
- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien menettelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa aiheutuneet kulut.

31 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

- hylkää valituksen ja
- velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

32 Unionin tuomioistuin päätti yleiskokouksessaan, että esillä oleva asia ratkaistaan ilman ratkaisuehdotusta ja että istunto asianosaisten kuulemiseksi järjestetään samana päivänä kuin samaa kartellia koskevan asian C-389/10 P, KME Germany ym. vastaan komissio, istunto. Koska valittaja kuitenkin vetosi valitusperusteeseen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, koska se harjoitti vain rajoitettua tuomioistuinvalvontaa, ja johon myös asiassa C-272/09 P, KME Germany ym. vastaan komissio, jossa istunto pidettiin aikaisemmin, vedottiin komissiota vastaan ja jotka liittyvät ensimmäiseen sellaiseen päätökseen, jossa määrättiin seuraamuksia rinnakkaisesta kartellista kuparisten teollisuusputkien markkinoilla, asianosaisia kehoitettiin ottamaan suullisessa käsittelyssä huomioon julkisasiamies Sharpstonin mainitussa asiassa 10.2.2011 antama ratkaisuehdotus.

Valitus

33 Chalkor esittää neljä valitusperustetta, jotka perustuvat virheelliseen tuomioistuinvalvontaan, yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaamiseen, unionin yleisen tuomioistuimen toteuttaman sakon tarkistamisen epärationaalisuuteen ja mielivaltaisuuteen sekä siihen, ettei kyseinen tuomioistuin esittänyt perusteita, jotka oikeuttaisivat valittajalle määrätyn sakon.

Ensimmäinen valitusperuste, joka perustuu oikeudelliseen virheeseen sillä perusteella, että unionin yleinen tuomioistuin harjoitti rajoitettua tuomioistuinvalvontaa, ja toinen valitusperuste, joka perustuu yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaamiseen

Asianosaisten lausumat

- 34 Ensimmäisessä valitusperusteessaan valittaja arvostelee menetelmää, jolla unionin yleinen tuomioistuin tutki, oliko valittajalle määrätty sakko asianmukainen, oikeudenmukainen ja oikeassa suhteessa sen lainvastaisen menettelyn vakavuuteen ja keston, josta valittajaa moititaan. Toisessa valitusperusteessaan valittaja arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ottanut huomioon niitä seikkoja, jotka erottavat valittajan menettelyn viiden jäsenen ryhmän menettelystä, eikä siten vahvistanut seuraamusta riittävän tapauskohtaisesti. Näitä kahta valitusperustetta, jotka liittyvät unionin yleisen tuomioistuimen harjoittamaan seuraamusten valvontaan, on syytä käsitellä yhdessä.
- 35 Valittaja riitauttaa ensinnäkin unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 61–64 kohdassa kuvaaman valvontamenetelmän. Valituksenalaisen tuomion kyseisissä kohdissa todetaan seuraavaa:

”61 Unionin yleisen tuomioistuimen asiana on riidanalaisella päätöksellä määrättyjen sakkojen lainmukaisuutta valvoessaan näin ollen tarkistaa, onko komissio käyttänyt harkintavaltaansa suuntaviivoissa esitettyä menetelmää käyttäen, ja niiltä osin kuin se toteaisi, että suuntaviivoista on poikettu, tarkistaa, onko kyseinen poikkeaminen oikeutettu ja oikeudellisesti tarkasteltuna riittävästi perusteltu. Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut yhtäältä suuntaviivoja koskevan periaatteen pätevyyden ja toisaalta suuntaviivoissa esitetyn laskentamenetelmän pätevyyden (yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok., s. I-5425, 252–255, 266, 267, 312 ja 313 kohta).

- 62 Se, että komissio on itse rajoittanut harkintavaltaansa antamalla kyseiset suuntaviivat, ei nimittäin ole yhteensopimatonta sen kanssa, että komissiolla säilyy huomattava liikkumavara harkintavallan suhteen. Suuntaviivoihin sisältyy useita joustavia osatekijöitä, joiden perusteella komissiolla on mahdollisuus käyttää omaa harkintavaltaansa asetusten N:o 17 ja N:o 1/2003 säännösten mukaisesti, sellaisina kuin yhteisöjen tuomioistuin on kyseisiä säännöksiä tulkinnut ([em.] yhdistetyt asiat Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomion 267 kohta).
- 63 Näin ollen sellaisilla aloilla, joilla komissiolla on edelleen harkintavaltaa esimerkiksi siltä osin kuin on kyse rikkomisen keston johdosta sovellettavasta korotuksen määrästä, kyseisiä arviointeja koskeva laillisuusvalvonta rajoittuu sen tutkimiseen, ettei asiassa ole tehty ilmeistä arviointivirhettä (ks. vastaavasti asia T-241/01, *Scandinavian Airlines System v. komissio*, tuomio 18.7.2005, Kok., s. II-2917, 64 ja 79 kohta).
- 64 Komission harkintavalta ja sen rajat eivät lähtökohtaisesti vaikuta siihen, miten tuomioistuin käyttää täyttä tuomiovaltaansa (ks. yhdistetyt asiat T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, *JFE Engineering ym. v. komissio*, tuomio 8.7.2004, Kok., s. II-2501, 538 kohta), jonka perusteella sillä on valta poistaa komission määräämä sakko tai alentaa tai korottaa tällaisen sakon määrää (ks. vastaavasti asia C-3/06 P, *Groupe Danone v. komissio*, tuomio 8.2.2007, Kok., s. I-1331, 60–62 kohta ja asia T-368/00, *General Motors Nederland ja Opel Nederland v. komissio*, tuomio 21.10.2003, Kok., s. II-4491, 181 kohta)."
- 36 Valittaja tukeutuu valitukseen liittämäänsä F. Jacobsin laatimaan asiantuntijalausuntoon ja väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin käyttänyt täyttä harkintavaltaansa vaan tyytyi ainoastaan varmistamaan, että komissio oli soveltanut suuntaviivoja. Valittaja arvostelee erityisesti valituksenalaisen tuomion 177 kohtaa, jossa kyseinen tuomioistuin hylkäsi valittajan väitteet sillä perusteella, että niillä pyrittiin välillisesti saattamaan kyseenalaiseksi suuntaviivoissa luotu sakkojen määrien laskentajärjestelmä. Valittaja katsoo, että oikeuskäytännön mukaan suuntaviivat eivät sido unionin

yleistä tuomioistuinta vaan tällä on velvollisuus varmistaa itse, onko sakko oikeassa suhteessa lainvastaisen menettelyn vakavuuteen.

- 37 Valittajan mukaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (jäljempänä perusoikeuskirja) ja SEUT 261 artiklassa, kun sitä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 47 ja 49 artiklan kanssa, tehostetaan perinpohjaista valvontaa koskevaa velvollisuutta. Perusoikeuskirjaa koskevan selitysmuistion mukaan perusoikeuskirjan 47 artiklalla pannaan täytäntöön ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen, joka on allekirjoitettu Roomassa 4.11.1950 (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus), 6 artiklan 1 kappaleessa taattu suoja. Valittaja katsoo tältä osin, että kilpailuoikeuden alaa koskevat menettelyt komissiossa ovat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettuja menettelyjä rikosasioissa. Koska komissio on hallintoelin eikä ”riippumaton ja puolueeton tuomioistuin”, unionin yleisen tuomioistuimen olisi kannettava tutkiessaan harjoitettava komission päätösten täysimääräistä tuomioistuinvalvontaa sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta eli sen on toisin sanoen tutkittava kaikki merkitykselliset seikat ja lausuttava kaikkien tosiseikkojen osalta omaan riippumattomaan arviointiinsa tukeutuen.
- 38 Valittaja katsoo, ettei unionin yleinen tuomioistuin harjoittanut asianmukaista tuomioistuinvalvontaa nyt käsiteltävässä asiassa eikä erityisesti ottanut huomioon kilpailusääntöjen rikkomisen lyhyttä kestoja eikä sitä, että valittaja vetäytyi kartellista vapaaehtoisesti, ennen kuin komissio aloitti tutkimuksensa. Valittaja arvostelee lisäksi valituksenalaisen tuomion 143–145 kohtaa, joissa unionin yleinen tuomioistuin viittasi komission laajaan harkintavaltaan korotuksen määrään, jota se aikoo soveltaa rikkomisen keston perusteella, määrittämisen osalta. Valittaja katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen, kun se pitäytyi tuomioistuinvalvonnassaan pelkässä laillisuusvalvonnassa.
- 39 Toisessa valitusperusteessaan valittaja väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin ottanut huomioon sitä seikkaa, että valittaja oli uhrin asemassa eikä järjestelyjen alkuunpanijana. Valittajan mukaan kyseinen tuomioistuin kohteli sitä siten samalla tavalla kuin muita yrityksiä ja otti huomioon ainoastaan sen myynnin volyymin eikä syyllisyyskysymystä. Unionin yleinen tuomioistuin myös otti virheellisesti huomioon

myynnin volyymin Kreikassa, vaikka kilpailusääntöjen vastainen menettely ei selvästikään koskenut Kreikan aluetta.

- 40 Valittaja totesi istunnossa, ettei väite, jonka mukaan menettelyt kilpailun alalla ovat luonteeltaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuja rikosasioita, ole merkityksellinen tuomioistuinvalvontaa koskevilta osin, koska tuomioistuinvalvonnan on täytettävä samat kriteerit, olipa menettelyjen katsottava kuuluvan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuun rikosoikeuden ydinsisältöön tai sitten hallinto-oikeuden alaan, kuten komissio esittää. Valittajan mukaan menettelyjen luokitteluksi ”rikosoikeudenkäynniksi” on sitä vastoin tärkeä merkitys komissiossa käytävän menettelyn arvioimiseksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan perusteella. Valittaja esitti tältä osin erinäisiä moitteita.
- 41 Valittaja arvosteli istunnossa myös unionin yleisen tuomioistuimen epäjohtonmukaisuutta sen kilpailuasioissa harjoittaman valvonnan osalta. Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin harjoitti tietyissä asioissa – kuten asiassa T-59/99, Ventouris vastaan komissio, tuomio 11.12.2003 (Kok., s. II-5257) ja yhdistetyissä asioissa T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 ja T-252/01, Tokai Carbon vastaan komissio, tuomio 29.4.2004 (Kok., s. II-1181) perinpohjaista valvontaa, kun taas tietyissä muissa asioissa, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, se viittasi komission laajaan harkintavaltaan ja käytti ilmeistä arviointivirhettä koskevaa kriteeriä.
- 42 Valittaja viittaa unionin yleisen tuomioistuimen havaitsemaan virheeseen, joka koski sitä, ettei valittaja osallistunut kaikkiin kyseessä oleviin järjestelyihin, ja totesi, että kyseisen tuomioistuimen olisi pitänyt olla sitäkin valppaampi harjoittaessaan valvontaansa sen kysymyksen osalta, oliko sakko asianmukainen suhteessa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuteen.
- 43 Komissio korostaa, että Euroopan ihmisoikeussopimukseen sisältyvä käsite ”täysi tuomiovalta” ei ole sama kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa ja unionin lainsäädännössä unionin yleiselle tuomioistuimelle ja unionin

tuomioistuimelle annettu täysi harkintavalta. Euroopan ihmisoikeussopimuksen asiayhteydessä elin, jolla on täysi tuomiovalta, tarkoittaa elintä, jolla on ”toimivalta muuttaa tehtyä päätöstä kaikilta osin niin tosiseikkoja koskevien kysymysten kuin oikeuskysymystenkin osalta”. Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tällainen elin. EUT-sopimuksessa ja unionin lainsäädännössä unionin yleiselle tuomioistuimelle sakkujen osalta vahvistettu täysi harkintavalta, jonka nojalla tämä voi korvata komission sakkoja koskevan arvioinnin omalla arvioinnillaan, menee pidemmälle kuin on tarpeen Euroopan ihmisoikeussopimuksen noudattamiseksi, sillä ihmisoikeussopimuksessa edellytetään ainoastaan, että tuomioistuimella on toimivalta tutkia, onko tosiseikkoja koskevissa kysymyksissä tehty virheitä. Komissio katsoo, että valitusperuste, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei voi rajata valvontaansa ainoastaan laillisuusvalvontaan vaan sillä on velvollisuus myös valvoa sakkujen oikeasuhteisuutta, ei siis vastaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vahvistamaa kriteeriä.

- 44 Lopuksi komissio vastaa erinäisiin valituksenalaista tuomiota koskeviin yksityiskoh-taisiin moitteisiin.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 45 Valittaja vetoaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan ja perusoikeuskirjaan riitauttaakseen yhtäältä tuomioistuinvalvontaa koskevat periaatteet ja erityisesti sen, miten unionin yleinen tuomioistuin katsoi olevansa velvollinen ottamaan huomioon komission laajan harkintavallan, ja toisaalta tavan, jolla unionin yleinen tuomioistuin harjoitti valvontaansa nyt käsiteltävässä asiassa.
- 46 Unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole muutoksenhaun yhteydessä tutkia, tekikö unionin yleinen tuomioistuin oikeudellisia virheitä sen tavan osalta, jolla se ratkaisi käsiteltävänään olleen kanteen.

- 47 Tästä seuraa, että on tutkittava, harjoittiko unionin yleinen tuomioistuin nyt käsiteltävässä asiassa valvontaa tehtäviensä mukaisesti, eikä tällöin ole otettava huomioon sitä abstraktia ja toteavaa kuvausta, jonka se esitti tuomioistuinvalvonnasta valituksenalaisen tuomion 61–64 kohdassa, koska tällä kuvauksella ei vastata valittajan kanteessaan esittämiin perusteisiin eikä siinä esitetä valituksenalaisen tuomion tuomiolauselmalle tarpeellista tukea.
- 48 Lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen kilpailuasioissa harjoittaman valvonnan väitettyä epäjohtonmukaisuutta koskevalla väitteellä ei ole merkitystä. Nyt käsiteltävällä valituksella unionin tuomioistuimen tutkittavaksi on näet saatettu valituksenalainen tuomio eikä unionin yleisen tuomioistuimen koko oikeuskäytäntöä.
- 49 Unionin tuomioistuimen tehtävänä ei myöskään ole tutkia viran puolesta valituksenalaista tuomiota kaikilta osin vaan vastata valittajan esittämiin valitusperusteisiin.
- 50 Valittaja totesi istunnossa, ettei väite, jonka mukaan menettelyt kilpailun alalla ovat luonteeltaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuja rikosasioita, ole merkityksellinen tuomioistuinvalvontaa koskevilta osin, koska tuomioistuinvalvonnan on täytettävä samat kriteerit, olipa menettelyjen katsottava kuuluvan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuun rikosoikeuden ydinsisältöön tai sitten hallinto-oikeuden alaan.
- 51 Lisäksi valittaja totesi valituksessaan, että perusoikeuskirjan 47 artiklalla pannaan täytäntöön unionin oikeudessa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa vahvistettu suoja. Täten on tukeuduttava ainoastaan ensiksi mainittuun määräykseen.

- 52 Tehokkaan oikeussuojan periaate on eräs unionin oikeuden yleisperiaatteista, ja se on nykyisin ilmaistu perusoikeuskirjan 47 artiklassa (ks. asia C-279/09, DEB, tuomio 22.12.2010, Kok., s. I-13849, 30 ja 31 kohta; asia C-457/09, Chartry, määräys 1.3.2011, Kok., s. I-819, 25 kohta ja asia C-69/10, Samba Diouf, tuomio 28.7.2011, Kok., s. I-7151, 49 kohta).
- 53 Toimielinten päätösten tuomioistuinvalvonnasta määrätään perussopimuksissa. Laillisuusvalvonnan, josta määrätään nykyisin SEUT 263 artiklassa, lisäksi asetuksissa säädettyjen seuraamusten osalta on määrätty täyden harkintavallan valvonnasta.
- 54 Laillisuusvalvonnasta unionin tuomioistuin on todennut, että vaikka komissiolla on harkintavaltaa taloudellisissa asioissa aloilla, joilla on tehtävä monitahoisia taloudellisia arviointeja, tämä ei tarkoita sitä, että unionin yleisen tuomioistuimen on pidättäydyttävä valvomasta sitä, miten komissio on tulkinnut taloudellisia seikkoja. Unionin yleisen tuomioistuimen on paitsi tutkittava erityisesti esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, sisältävätkö nämä todisteet kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (ks. asia C-12/03 P, komissio v. Tetra Laval, tuomio 15.2.2005, Kok., s. I-987, 39 kohta ja asia C-525/04 P, Espanja v. Lenzing, tuomio 22.11.2007, Kok., s. I-9947, 56 ja 57 kohta).
- 55 Kilpailusääntöjen rikkomisesta asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että sakon suuruutta määritettäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto. Samoin säädetään asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdassa.

- 56 Oikeuskäytännössä on todettu, että sakkojen suuruuden määrittämiseksi on otettava huomioon kilpailusääntöjen rikkomisen kesto ja kaikki muut tekijät, jotka voivat vaikuttaa kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuuden arviointiin, kuten kunkin yrityksen käyttäytyminen, kunkin yrityksen osuus yhdenmukaistetun menettelytavan luomisessa, hyöty, jonka ne ovat saaneet näistä menettelytavoista, yritysten koko, kyseisten tavaroiden arvo sekä se vaara, joka tällaisista kilpailusääntöjen rikkomisista aiheutuu Euroopan yhteisön tavoitteiden toteuttamiselle (ks. em. yhdistetyt asiat *Musique Diffusion française ym. v. komissio*, tuomion 129 kohta; em. yhdistetyt asiat *Dansk Rørindustri ym. v. komissio*, tuomion 242 kohta ja asia *C-534/07 P, Prym ja Prym Consumer v. komissio*, tuomio 3.9.2009, Kok., s. I-7415, 96 kohta).
- 57 Lisäksi oikeuskäytännössä on todettu, että huomioon on otettava objektiivisia tekijöitä, kuten kilpailunvastaisten menettelytapojen sisältö ja kesto, niiden lukumäärä ja intensiteetti, asianomaisten markkinoiden laajuus ja valtion talouselämän perusteille aiheutunut vahinko. Selvityksessä on otettava huomioon myös vastuussa olevien yritysten suhteellinen merkitys ja markkinaosuus sekä mahdollinen kilpailusääntöjen rikkomisen uusiminen (yhdistetyt asiat *C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio*, tuomio 7.1.2004, Kok., s. I-123, 91 kohta).
- 58 Näiden seikkojen suuri määrä edellyttää komissiolta sitä, että se tutkii kilpailusääntöjen rikkomisen olosuhteet perin pohjin.
- 59 Avoimuuden varmistamiseksi komissio antoi suuntaviivat, joissa se tarkentaa, millä tavalla se ottaa kilpailusääntöjen rikkomisen kunkin olosuhteen huomioon ja mitä seurauksia niistä voi olla sakon määrän kannalta.
- 60 Suuntaviivoissa – joissa oikeuskäytännön mukaan vahvistetaan käytännesääntöjä, joissa ilmaistaan noudatettava käytäntö ja joista komissio voi poiketa yksittäistapauksessa vain, jos se perustelee kyseisen poikkeamisen syillä, jotka ovat soposoinnussa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa (asia *C-397/03 P, Archer Daniels*

Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, tuomio 18.5.2006, Kok., s. I-4429, 91 kohta) – ainoastaan kuvataan komission kilpailusääntöjen rikkomisen tutkinnassa käyttämä menetelmä ja arviointiperusteet, jotka se sitoutuu ottamaan huomioon sakon määrän vahvistamiseksi.

- 61 On syytä muistuttaa unionin toimielinten toimia koskevasta perusteluvollisuudesta. Tällä velvollisuudella on erityisen suuri merkitys nyt käsiteltävässä asiassa. Komission on perusteltava päätöksensä ja erityisesti selitettävä huomioon ottamistaan seikoista tekemänsä punninnat ja arvioinnit (ks. vastaavasti em. asia Prym ja Prym Consumer v. komissio, tuomion 87 kohta). Tuomioistuimen on varmistettava viran puolesta, että päätöksessä on esitetty perustelut.
- 62 Lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen on harjoitettava sille kuuluvaa laillisuusvalvontaa niiden seikkojen perusteella, jotka kantaja on esittänyt kanneperusteiden tueksi. Tässä laillisuusvalvonnassa unionin yleinen tuomioistuin ei voi tukeutua komission harkintavaltaan, kun kyse on niiden seikkojen valinnasta, jotka on otettava huomioon sovellettaessa suuntaviivoissa mainittuja arviointiperusteita, ja näiden seikkojen arvioinnista, perusteena sille, ettei mainittu tuomioistuin harjoita oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja koskevaa perinpohjaista laillisuusvalvontaa.
- 63 Laillisuusvalvontaa täydentää täysi harkintavalta, joka on annettu unionin tuomioistuimille asetuksen N:o 17/17 artiklalla ja nyttemmin asetuksen N:o 1/2003 31 artiklalla SEUT 261 artiklan mukaisesti. Tämän harkintavallan nojalla unionin yleinen tuomioistuin voi täten paitsi pelkästään tutkia seuraamuksen laillisuuden myös korvata komission arvioinnin omallaan ja siten poistaa määrätyn sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sen määrää (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 15.10.2002, Kok., s. I-8375, 692 kohta).

- 64 On kuitenkin korostettava, ettei täyden harkintavallan käyttö vastaa viran puolesta suoritettavaa valvontaa, ja muistutettava, että menettely unionin tuomioistuimissa on kontradiktorista. Lukuun ottamatta oikeusjärjestyksen perusteisiin pohjautuvia perusteita – kuten riidanalaisen päätöksen perustelujen puuttuminen –, jotka unionin yleisen tuomioistuimen ja unionin tuomioistuimen on tutkittava viran puolesta, kantajan on esitettävä kyseistä päätöstä koskevat kanneperusteet ja todisteet niiden tueksi.
- 65 Tämä menettelyä koskeva edellytys ei ole ristiriidassa sen säännön kanssa, jonka mukaan silloin, kun kysymys on kilpailusääntöjen rikkomista koskevasta oikeudenkäynnistä, komission on esitettävä selvitys niistä rikkomisista, jotka se on katsonut tapahtuneeksi, ja oikeudellisesti riittävä näyttö kilpailusääntöjen rikkomisen tunnusmerkit täyttävistä tosiseikoista. Kantajan puolestaan on oikeudenkäynneissä yksilöitävä ne riidanalaisen päätöksen osat, jotka se riitauttaa, muotoiltava tätä koskevat väitteet ja esitettävä todisteet, joita voidaan pitää painavina osoituksina siitä, että sen väitteet ovat perusteltuja.
- 66 Sillä, että riidanalaista päätöstä ei ole tutkittu viran puolesta kaikilta osin, ei loukata tehokkaan oikeussuojan periaatetta. Unionin yleisen tuomioistuimen, jonka on kyllä vastattava kaikkiin esitettyihin kanneperusteisiin ja harjoitettava valvontaa niin oikeuskysymysten kuin tosiseikkoja koskevien kysymysten osalta, ei tätä periaatetta noudattaakseen ole välttämätöntä tutkia viran puolesta asiakirja-aineistoa uudelleen.
- 67 Perussopimuksissa määrätty valvonta merkitsee siis sitä, että unionin yleinen tuomioistuin harjoittaa sekä oikeudellisiin seikkoihin että tosiseikkoihin kohdistuvaa valvontaa ja että sillä on toimivalta arvioida todisteita, kumota riidanalainen päätös tai muuttaa sakkojen määrää. SEUT 263 artiklassa määrätty laillisuusvalvonta, jota täydentää asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa säädetty sakon määrää koskeva täysi harkintavalta, ei siis ole ristiriidassa perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaan oikeussuojan periaatteen kanssa.

- 68 Seuraavaksi on tarkasteltava erinäisiä valittajan valituksenalaisesta tuomiosta esittämiä moitteita.
- 69 Valittaja arvostelee ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 177 kohtaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajan väitteet sillä perusteella, että niillä pyrittiin välillisesti saattamaan kyseenalaiseksi suuntaviivoissa luotu sakkojen määrien laskentajärjestelmä. Valittaja katsoo, että oikeuskäytännön mukaan suuntaviivat eivät sido unionin yleistä tuomioistuinta vaan sillä on velvollisuus varmistaa itse, onko sakko oikeassa suhteessa lainvastaisen menettelyn vakavuuteen.
- 70 Tästä on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 175 kohdassa erään valittajan väitteistä toteamalla, ettei tämä ollut riitauttanut komission antamaa selitystä. Kyseinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 176 kohdassa, että vaikka oletettaisiin, että kantaja voisi osoittaa sakon suhteettomuuden väittää, että sille määrätyn sakon määrä voi heikentää sen kilpailukykyä, kantaja ei ollut esittänyt tältä osin konkreettisia seikkoja. Kuten edellä 64–66 kohdassa muistutetaan, lukuun ottamatta oikeusjärjestyksen perusteisiin pohjautuvia perusteita unionin yleisellä tuomioistuimella ei ole velvollisuutta tutkia viran puolesta komission päätöstä, vaan sen pitää lausua niistä lainvastaisuusperusteista, jotka kyseisen asian kantaja on sille esittänyt. Nyt käsiteltävässä asiassa valittaja ei voinut arvostella unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä lausunut sellaisista perusteista, joita sille ei ollut esitetty tai jotka eivät ilmenneet moitteista ja todisteista, joiden perusteella unionin yleinen tuomioistuin saattoi harjoittaa tehokkaasti riidanalaiseen päätökseen kohdistuvaa valvontaa.
- 71 Joka tapauksessa unionin yleinen tuomioistuin osoitti päättelyä koskevia virheitä tekemättä valituksenalaisen tuomion 178 kohdassa, että valittaja pyrki riitauttamaan uudelleen sakon määrän vahvistamisen kilpailusääntöjen rikkomisen keston perusteella. Valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi perustellusti valittajan arvostelun, jonka mukaan silloin, kun sakon määrää korotetaan 10 prosentilla rikkomiseen osallistumisvuotta kohden, kuukausikohtainen sakon määrä on sitä pienempi mitä pidempään yritys on osallistunut rikkomiseen, ja huomautti, että komissio on suuntaviivoilla rajannut itse toimintamahdollisuuksiaan.

Tältä osin on muistutettava, että unionin lainsäätävä on maininnut rikkomisen keston sellaisenaan seikkana, joka on otettava huomioon sakon määrää vahvistettaessa, ja että koska lainsäätävä ei ole määritellyt arviointiperustetta, suuntaviivoissa voidaan täsmentää kyseisen seikan vaikutusta sakon laskennassa.

- 72 Toiseksi valittaja arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ottanut huomioon valittajan rikkomisen lyhyttä kestoja. Tällainen arvostelu perustuu kuitenkin oletamaan, jonka mukaan rikkomisen kesto olisi ollut lyhyempi kuin se kesto, jonka komissio otti riidanalaisessa päätöksessä huomioon. On kuitenkin todettava, että valituksenalaisen tuomion 129 ja 130 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin muistutti oikeuskäytännöstä, jossa täsmennetään kilpailusääntöjen rikkomisen tunnusmerkit. Kyseinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 131–133 kohdassa tämän oikeuskäytännön perusteella rikkomisen alkamisajankohdan ja saman tuomion 134 ja 135 kohdassa sen loppumisajankohdan. Todettuaan, ettei komissio ollut tehnyt arviointivirhettä näiden tosiseikkojen osalta, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kyseisen kanneperusteen.
- 73 Valittaja ei riitautta valituksessaan tätä tosiseikkoja koskevaa arviointia, eikä tällaista riitauttamista missään tapauksessa voitaisi ottaa tutkittavaksi, koska unionin tuomioistuimen harjoittama valvonta ei kata tosiseikkojen arviointia. On todettava, että arvostelu, joka liittyy rikkomisen keston huomioon ottamatta jättämiseen, perustuu virheelliselle olettamalle ja se on hylättävä.
- 74 Kolmanneksi valittaja arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ottanut huomioon sitä, että valittaja vetäytyi kartellista vapaaehtoisesti, ennen kuin komissio aloitti tutkimuksensa. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin muistutti valituksenalaisen tuomion 151 kohdassa oikeuskäytännöstä, jonka mukaan komissiolla ei ole mitään velvollisuutta alentaa sakon määrää sellaisen kilpailusääntöjen rikkomisen loppumisen johdosta, joka oli jo päättynyt ennen komission ensimmäisiä toimenpiteitä, sekä huomautti saman tuomion 152 kohdassa, että se, että Chalkor vetäytyi vapaaehtoisesti kartellista, oli otettu riittävällä tavalla huomioon laskettaessa sen osalta huomioon otettua kilpailusääntöjen rikkomisen kestoja. Tästä seuraa, että valittajan arvostelu on perusteetonta.

- 75 Neljänneksi valittaja arvostelee valituksenalaisen tuomion 143–145 kohtaa, joissa unionin yleinen tuomioistuin viittasi komission laajaan harkintavaltaan rikkomisen keston perusteella sovellettavan korotuksen suuruuden määrittämisen osalta. Valittaja katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen, kun se pitäytyi tuomioistuINVALVONNASSAAN pelkästään sen tutkimisessa, oliko rikkomisen keston perusteella tehty sakon määrän korottaminen suuruudeltaan suuntaviivojen mukainen.
- 76 Tältä osin on viitattava niihin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössään vahvistamiin periaatteisiin, jotka koskevat sakkojen suuruuden määrittämistä ja joista muistutetaan tämän tuomion 56 ja 57 kohdassa. Huomioon otettavien seikkojen suuri määrä merkitsee väistämättä sitä, että komissiolla on asianmukaisten seuraamusten määräämiseksi rikkomisesta eri vaihtoehtoja näiden seikkojen arvioinnissa, punninnassa ja painottamisessa. Komissiota sitovat kuitenkin tietyt velvollisuudet.
- 77 Kuten edellä tämän tuomion 71 kohdassa on todettu, on muistutettava, että unionin lainsäätäjä on maininnut rikkomisen keston sellaisenaan seikkana, joka on otettava huomioon sakon määrää vahvistettaessa, ja että koska lainsäätäjä ei ole määritellyt arviointiperustetta, suuntaviivoissa voidaan täsmentää kyseisen seikan vaikutusta sakon laskennassa. Unionin yleinen tuomioistuin ei siis tehnyt virhettä, kun se tutki, oliko komissio laskenut sakkojen määrän suuntaviivojen mukaisesti.
- 78 Toisin kuin valittaja väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei missään tapauksessa pitäytynyt pelkässä suuntaviivojen noudattamista koskevassa valvonnassa vaan tutki valituksenalaisen tuomion 145 kohdassa itse, oliko seuraamus asianmukainen.
- 79 Viidenneksi valittaja väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin ottanut huomioon sitä seikkaa, että valittaja oli uhrin asemassa, vaan kohteli sitä samalla tavalla kuin muita yrityksiä ja otti huomioon ainoastaan sen myynnin volyymin eikä syyllisyyskysymystä. On kuitenkin todettava, että valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin muistutti oikeuskäytännöstä, jonka mukaan tiettyyn

yritykseen kohdistuva painostus ei poista kyseisen yrityksen vastuuta osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomiseen (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomion 369 ja 370 kohta; asia T-17/99, KE KELIT v. komissio, tuomio 20.3.2002, Kok., s. II-1647, 50 kohta ja asia T-62/02, Union Pigments v. komissio, tuomio 29.11.2005, Kok., s. II-5057, 63 kohta). Tästä seuraa, että nyt esillä oleva arvostelu perustuu virheelliselle olettamalle eli olettamalle, jonka mukaan valittaja oli uhri eikä kilpailusääntöjen rikkomisesta vastuussa oleva osallistuja.

80 Kuudenneksi valittaja moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se otti virheellisesti huomioon myynnin volyymin Kreikassa, vaikka kilpailusääntöjen vastainen menettely ei valittajan mukaan selvästikään koskenut Kreikan aluetta. Tämä arvostelu perustuu kuitenkin virheelliselle olettamalle, jonka mukaan Kreikka ei olisi kuulunut kartellin kohteena olevaan alueeseen. Tästä on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 120 kohdassa, ettei valittaja ollut riitauttanut riidanalaisen päätöksen 17 perustelukappaleesta ilmenevää komission toteamusta, jonka mukaan Euroopan talousalue (ETA) – johon Kreikka kuuluu – muodosti kartellin kohteena olevat merkitykselliset maantieteelliset markkinat.

81 Joka tapauksessa valittajan omista toteamuksista – sellaisina kuin ne on esitetty yhteenvedonomaaisesti valituksenalaisen tuomion 117 kohdassa – käy ilmi, että se osallistui kartelliin siksi, että se pelkäsi pakotetoimia eli sitä, että viiden jäsenen ryhmä myisi tuotteitaan Kreikan markkinoilla polkuhintaan. Nämä toteamukset riittävät osoittamaan, että valittajan osallistumisen syynä oli pyrkimys Kreikan markkinoiden suojelemiseen kilpailulta. Kyseinen arvostelu on siten perusteetonta.

82 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että valittajan esittämät moitteet ovat perusteettomia. Vaikka unionin yleinen tuomioistuin viittasi useaan otteeseen – muun muassa valituksenalaisen tuomion 62, 63 ja 143 kohdassa – komission ”huomattavaan liikukumavaraan harkintavallan suhteen” tai ”laajaan harkintavaltaan”, tällaiset maininnat eivät estäneet sitä harjoittamasta velvollisuutensa mukaisesti täysimääräistä ja kokonaisvaltaista valvontaa sekä oikeuskysymysten että tosiseikkoja koskevien kysymysten osalta.

83 Ensimmäinen ja toinen valitusperuste on täten hylättävä.

Kolmas valitusperuste, joka perustuu Chalkorille määrätyn sakon tarkistamisen epärationaalisuuteen ja mielivaltaisuuteen, ja neljäs valitusperuste, joka perustuu valituksenalaisen tuomion perustelujen epäasianmukaisuuteen tältä osin

Asianosaisten lausumat

84 Esillä olevat kaksi valitusperustetta koskevat valituksenalaisen tuomion 105–113 ja 182–184 kohtaa. Näitä valitusperusteita on syytä tarkastella yhdessä.

85 Valituksenalaisen tuomion 105–113 kohdassa todetaan seuraavaa:

”105 – Unionin yleinen tuomioistuin katsoo – täyttää tuomiovaltaansa käyttäen, että komission käyttämä sakon laskentapohja on asianmukainen kartellin kolmen osan kokonaisuuden vakavuuteen nähden ja että Chalkorille määrätyn sakon laskentapohjaa on alennettava sen huomioon ottamiseksi, että komissio on katsonut sen olevan vastuussa ainoastaan osallistumisestaan kartellin kolmanteen osaan.

106 Lisäksi on hylättävä edellä 83 ja 84 kohdassa esitetyt komission väitteet sikäli kuin ne voidaan ymmärtää siten, että niissä väitetään sen, että kantaja ei osallistunut SANCO-järjestelyihin, heijastuneen riittävästi sille määrätyn sakon erityisessä laskentapohjassa. Tämä perustelu perustuu oletamaan, jonka mukaan

Chalkorin, joka ei myynyt SANCO-putkia, markkinaosuus laskettiin kaikkien yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien tuottajien liikevaihdon perusteella, mukaan lukien SANCO-putkien myynti.

- 107 SANCO-järjestelyt ja laajennetut eurooppalaiset järjestelyt koskivat kuitenkin samoja merkityksellisiä markkinoita eli yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoita. Tämän vuoksi komission olisi pitänyt, vaikka SANCO-järjestelyjä ei olisi ollut olemassa, ottaa huomioon SANCO-putkien myynnistä kertynyt liikevaihto, kun se laskee kantajan markkinaosuutta merkityksellisillä markkinoilla.

- 108 WICU- ja Cuprotherm-järjestelyjen osalta tilanne on sen sijaan erilainen. Nämä järjestelyt koskivat tuotteita, joilla ei voida korvata yksinkertaisia kuparisia vesi- ja viemäriputkia. Riidanalaisen päätöksen 459 perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, että yksinkertaiset kupariset vesi- ja viemäriputket ja muovitetut kupariset vesi- ja viemäriputket muodostavat erilliset merkitykselliset markkinat.

- 109 Kun tämän vuoksi kantajan, joka toimi yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla, markkinaosuus laskettiin yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla kertyneen liikevaihdon ja muovitetujen kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla kertyneen liikevaihdon perusteella, sen markkinaosuuden todettiin olevan tosiasiallisesti pienempi ja näin ollen erityinen sakon laskentapohja alempi kuin se, joka olisi vahvistettu, jos sen markkinaosuus olisi laskettu yksinomaan sen liikevaihdon perusteella, joka on kertynyt niillä markkinoilla, joilla se tosiasiallisesti osallistui kartelliin.

- 110 Toiseksi siitä, oikeuttiko se, että viiden jäsenen ryhmässä harjoitettu yhteistyö oli intensiivisempää kuin yhdeksän jäsenen ryhmässä harjoitettu yhteistyö, eriytetyn kohtelun sakkojen osalta, on todettava seuraavaa.

- 111 Sekä viiden jäsenen ryhmä että yhdeksän jäsenen ryhmä toimivat kartellin kolmannen osan puitteissa, josta kantajan katsotaan olevan vastuussa. Riidanalaisen päätöksen 690 perustelukappaleessa komissio totesi sen, että kantaja ei kuulunut viiden jäsenen ryhmään, johtuvan kantajan koosta. Kantaja ei ole riitauttanut tätä toteamusta.
- 112 Näin ollen komissiota ei voida arvostella siitä, että se totesi, että kantajan laajennettuihin eurooppalaisiin järjestelyihin osallistumisen vakavuus otettiin asianmukaisesti huomioon siinä, kun komissio jakoi kilpailusääntöjen rikkojat eri ryhmiin niiden markkinaosuuksien perusteella.
- 113 Kaiken edellä esitetyn perusteella on yksinomaan muutettava kantajalle määrätyn sakon määrää sen heijastamiseksi, ettei se osallistunut SANCO-järjestelyihin. Tämän muutoksen konkreettiset seuraukset täsmennetään jäljempänä 183–186 kohdassa.”

⁸⁶ Valituksenalaisen tuomion 182–184 kohdassa todetaan seuraavaa:

”182 – – riidanalaista päätöstä on muutettava, koska komissio ei sakon määrää vahvistaessaan ottanut huomioon sitä, ettei kantaja osallistunut SANCO-järjestelyihin.

183 Muilta osin riidanalaisessa päätöksessä esitetyt komission toteamukset sekä käsiteltävänä olevassa asiassa sovellettu sakkojen laskentamenetelmä pysyvät ennallaan. Sakon lopullinen määrä lasketaan näin ollen seuraavasti.

- 184 Kantajalle määrätyn sakon laskentapohjaa alennetaan 10 prosentilla sen huomioon ottamiseksi, että sen osallistuminen kartelliin on vähemmän vakavaa kuin SANCO-tuottajien osallistuminen. Kantajalle määrätyn sakon uudeksi laskentapohjaksi vahvistetaan näin ollen 8,82 miljoonaa euroa.”
- 87 Kolmannella valitusperusteellaan valittaja esittää perustellusti, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 104 kohdassa komission loukanneen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun se ei sakkojen määrää laskiessaan ottanut huomioon sitä, että valittaja oli osallistunut ainoastaan yhteen kartellin osaan toisin kuin KME Germany AG:n (aiemmin KM Europa Metal AG), KME France SAS:n (aiemmin Tréfimétaux SA) ja KME Italy SpA:n (aiemmin Europa Metall SpA) muodostama KME-konserni, Wieland-Werke AG:n sekä Boliden AB:n, Outokumpu Copper Fabrication AB:n (aiemmin Boliden Fabrication AB) ja Outokumpu Copper BCZ SA:n (aiemmin Boliden Cuivre & Zinc SA) muodostama Boliden-konserni. Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin alensi sen sakon määrää mielivaltaisesti 10 prosentilla, vaikka tällainen alentaminen oli valittajan mukaan selvästi liian pieni, jotta se kuvastaisi Chalkorin muista poikkeavia olosuhteita, joita ei olennaisilta osin ole riitautettu.
- 88 Valittaja katsoo, ettei unionin yleinen tuomioistuin kuitenkaan noudattanut periaate- tasolla perusteltua lähestymistapaa sakon määrän tarkistamisessa eli se ei esimerkiksi perustanut tarkistustaan SANCO-putkien myyntiosuuteen yksinkertaisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla, mikä olisi merkinnyt huomioon otettavista markkinoista riippuen 49 tai 37 prosentin alennusta, tai se ei alentanut sakon määrää ottaakseen huomioon sen, että Kreikassa kertynyt liikevaihto oli virheellisesti sisällytetty sakon laskentaperustana käytettyyn liikevaihtoon. Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin tyytyi tämän sijaan ainoastaan omaksumaan komission suosiman matemaattisen lähestymistavan ja vähentämään sakon määrää mielivaltaisella tavalla ja tukeutumatta matemaattisesti johdonmukaiseen, periaatteisiin pohjautuvaan lähestymistapaan.
- 89 Valittaja vertaa esillä olevaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiota tämän edellä mainitussa asiassa Ventouris vastaan komissio antamaan tuomioon. Valittajan mukaan kyseisen tuomioistuimen olisi samoista oikeudenmukaisuus- ja kohtuussyistä kuin mainitussa asiassa annetun tuomion 219 kohdassa mainitut syyt pitänyt alentaa

sakkoa 49 prosentilla SANCO- sekä WICU- ja Cuprotherm-markkinoiden sisällyttämättä jättämiseksi laajempiin kupariputkien markkinoihin tai 37 prosentilla SANCO-markkinoiden sisällyttämättä jättämiseksi suppeampiin yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoihin.

- 90 Neljännellä valitusperusteellaan valittaja arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä perustellut valituksenlaista tuomiota asianmukaisesti. Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin alensi sakon laskentapohjaa 10 prosentilla sen huomioon ottamiseksi, että valittajan osallistuminen kartelliin oli vähemmän vakavaa kuin SANCO-tuottajien osallistuminen, muttei esittänyt seikkoja, joiden perusteella olisi mahdollista ymmärtää, millä perusteella se oli arvioinut, että tämä oli korjattavissa alentamalla sakkoa 10 prosentilla. Koska unionin yleinen tuomioistuin ei osoittanut kriteerejä, joihin se oli tukeutunut, unionin tuomioistuin ei valittajien mukaan voi arvioida, loukattiinko valituksenalaisessa tuomiossa suhteellisuusperiaatetta ja kuvastiko sakko – sellaisena kuin unionin yleinen tuomioistuin sen vahvisti – asianmukaisella tavalla Chalkorin kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistumisen vakavuutta.
- 91 Komissio väittää, että käsiteltävänä olevat valitusperusteet on jätettävä tutkimatta, koska valittaja vaatii unionin tuomioistuinta arvioimaan uudelleen sakon määrää, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan muutoksenhaun yhteydessä.
- 92 Komissio esittää toissijaisesti, että kolmannella valitusperusteellaan valittaja ainoastaan arvostelee valituksenalaista tuomiota täsmentämättä kuitenkaan oikeudellista perustaa sille, että unionin tuomioistuimen olisi pitänyt tehdä toisenlainen päätös. Vastauksena neljänteen valitusperusteeseen komissio väittää muun muassa, että muut valituksenalaisen tuomion kohdat kuin ne kohdat, joihin valittaja viittaa, se-littävät, miksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tietyt väitteet, jotka valittaja oli esittänyt riitauttaakseen määrän, jolla sakkoa alennettiin.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 93 Aluksi on myyntiä Kreikassa koskevilta osin viitattava edellä tämän tuomion 80 ja 81 kohdassa esitettyyn.
- 94 On todettava, että unionin yleinen tuomioistuin perusteli päätöksensä muuttaa sakon määrää valituksenalaisen tuomion 105–113 ja 183 kohdassa. Unionin yleinen tuomioistuin korosti aluksi tuomion 109 kohdassa, että valittajan markkinaosuuden laskentatapa oli valittajalle edullinen, sillä se oli laskettu jakamalla valittajan liikevaihto sen yksinkertaisten kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla kertynyttä liikevaihtoa ja muovitettujen kuparisten vesi- ja viemäriputkien markkinoilla kertynyttä liikevaihtoa kuvaavalla luvulla, vaikka valittajaa ei arvosteltu osallistumisesta muovitettuja kuparisia vesi- ja viemäriputkia koskeviin WICU- ja Cuprotherm-järjestelyihin.
- 95 Valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa sitä paitsi todetaan, ettei valittaja riitautanut sitä riidanalaisen päätöksen 692 perustelukappaleessa todettua seikkaa, jonka mukaan se, ettei valittaja kuulunut viiden jäsenen ryhmään, johtui sen koosta. Unionin yleinen tuomioistuin vastasi siten siihen valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa yhteenvedonomaaisesti esitettyyn valittajan väitteeseen, jonka mukaan yhteistyö oli yhdeksän jäsenen ryhmässä vähemmän intensiivistä kuin viiden jäsenen ryhmässä, ja hyväksyi viittauksellaan riidanalaisen päätöksen 690 perustelukappaleeseen sen komission esittämän väitteen, jonka mukaan valittajan osallistuminen kartelliin ei laadullisesti eikä määrällisesti arvioituna poikennut muiden kilpailusääntöjen rikkojien osallistumisesta.
- 96 Valituksenalaisen tuomion 112 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi lähestymistavan, jossa rikkomisen vakavuutta mitataan jakamalla kilpailusääntöjen rikkojat eri ryhmiin niiden markkinaosuuksien perusteella. Kyseinen tuomioistuin toisti saman tuomion 183 kohdassa yleisesti hyväksyvänsä sakkojen laskentatavan.

- 97 Tällaisilla perusteluilla osoitetaan oikeudellisesti riittävällä tavalla seikat, jotka unionin yleinen tuomioistuin otti huomioon valittajalle määrätyn sakon määrän alentamiseksi. Kun otetaan huomioon se, että kunkin seikan – joista toiset ovat valittajalle edullisia ja toiset epäedullisia – painoarvoa on mahdotonta mitata tarkasti, unionin yleistä tuomioistuinta ei voida arvostella siitä, että se päätti alentaa sakon määrää kiinteämääräisellä vähennyksellä.
- 98 Lisäksi valittaja ei voi osoittaa, että suhteellisuusperiaatetta olisi loukattu, tukautumalla ainoastaan liikevaihtoon, johon ei ole sisällytetty SANCO- sekä WICU- ja Cuprotherm-järjestelyistä kertynyttä liikevaihtoa tai pelkkää SANCO-järjestelyistä kertynyttä liikevaihtoa. On nimittäin muistutettava, että kartellin kattamien markkinoiden liikevaihto on ainoastaan yksi niistä lukuisista tekijöistä, jotka voidaan ottaa huomioon seuraamuksen suuruuden määrittämisessä.
- 99 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Ventouris vastaan komissio antamassaan tuomiossa käyttämästä menetelmästä on huomautettava, että kyseisessä asiassa komissio oli määrännyt Ventouris Group Enterprises SA:lle seuraamuksia kahdesta kilpailusääntöjen rikkomisesta, vaikka tämä oli syyllistynyt vain yhteen rikkomiseen, kun taas nyt käsiteltävässä asiassa valittaja osallistui ainoastaan yhteen monitahoiseen mutta yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen. Edellä mainitussa asiassa Ventouris vastaan komissio annetun tuomion 221 kohdasta käy ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin noudatti sakon määrää muuttaessaan riidanalaisen päätöksen systematiikkaa ja komission sakon määrittämisessä käyttämää menetelmää. Unionin yleinen tuomioistuin toimi valituksenalaisessa tuomiossa täsmälleen tällä tavoin, kun se hyväksyi kyseisen tuomion 112 ja 183 kohdassa arviointimenetelmät, joita komissio sovelsi rikkomisen vakavuuden arviointiin.
- 100 Tästä seuraa, ettei mainitun, edellä mainitussa asiassa Ventouris vastaan komissio annettua tuomiota koskevan vertailun perusteella voida esittää mitään argumentteja, joilla voitaisiin kyseenalaistaa valituksenalaisessa tuomiossa esitetyt perustelut, vaikka tällainen vertailu olisikin merkityksellistä huolimatta siitä, että mainittu asia koskee eri oikeusriitaa, jossa kantaja vetosi eri perusteisiin kuin nyt käsiteltävässä asiassa esitetyt perusteet ja joka käsiteltiin kontradiktorisessa menettelyssä, jossa Chalkor ei ollut asianosaisena.

- 101 Siltä osin kuin valittaja saattaa kyseenalaiseksi unionin yleisen tuomioistuimen oikeudenmukaisuuden, on todettava, ettei unionin tuomioistuin voi missään tapauksessa tutkia muutoksenhaun yhteydessä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisua, joka perustuu pelkästään oikeudenmukaisuuteen.
- 102 Kun otetaan huomioon kaikki edellä esitetty, kolmas ja neljäs valitusperuste eivät ole perusteltuja.
- 103 Täten ainuttakaan valitusperustetta, johon Chalkor on vedonnut, ei voida hyväksyä, ja valitus on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 104 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla valitusmenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista ja koska Chalkor on hävinnyt asian, Chalkor on veloitettava korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Chalkor AE Epexergasias Metallon veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset